

MARRILLO
CORIS
CANONICE

2

BX1935
M8
1791
V.2
c.1

1080024478

348
Es de la propiedad de
Antonio Maria Elvondo

Esta obra la vendi al Sr D. Margarita E.
Cantu; y para constancia lo firmo. Monte-
rey Febr 13 de 1860.

Antonio Maria
Elvondo

Núm. Clas. _____
Núm. Autor _____
Núm. Adg. 48635
Procedencia 6
Precio _____
Fecha 1- SET. 1900
Institución _____

CURSUS JURIS CANONICI,
HISPANI, ET INDICI,
IN QUO,

JUXTA ORDINEM TITULORUM
Decretalium non solum Canonicae Decisiones afferuntur,
sed insuper additur, quod in nostro Hispaniae Regno,
& Indiarum Provinciis Lege, consuetudine, privi-
legio, vel praxi statutum, & admissum est.

AUCTORE

R. P. PETRO MURILLO VELARDE,
Societatis Jesu, olim in Granatensi Imperiali Regia Academia
Imperialis S. Michaelis Collegii Alumno: deinde in Salmantino
celeberrimo Lyceo Collegii Majoris Conchensis violacea condecora-
to Toga; & demum in Pontificia, ac Regia Societatis Univer-
sitate Manilana Sacrorum Canonum prius deinde Sacrae Theo-
logiae Cathedrarum Moderatore.

EDITIO TERTIA

NOTIS, ET CONSTITUTIONIBUS BENED. XIV. ILLUSTRATA,
& aucta, ad mentem ipsius Auctoris, & indice copioso locupletata: ex Regio
mandato diligentiori examine revisa, & mendis perpurcata, atque in auctoritatibus,
cura, & Studio D. Joannis Martini à Villanueva, in Regiis Consiliis, &
Curia Matritensi Advocati, diffusior, & locupletior.

OPUS OMNIBUS NUMERIS ABSOLUTUM, UTILISSIMUM,
atque Jurisprudentiae Canonicae studiosis apprime necessarium.

TOMUS SECUNDUS,

COMPLECTENS LIB. IV. ET V. DECRETALIAM.

MATRITI:

IN TYPOGRAPHIA ULLOE A RAMONE RUIZ. ANNO M. DCC. XCI.

Sumptibus Societatis Regia Typographorum, & Bibliopolarum.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
"ALFONSO REYES"

FONDO BIBLIOTECARIO
VALVERDE Y TELLEZ

111217

48635

13. V. 1935
M 8
1 791
v. 2

CURSUS JURIS CANONICI
HISPANI ET INDICIS
IN QVO
IUXTA ORDINEM TITULORUM
Decretalium non solum Canonice Decisione attenditur
sed in quo adhibetur quod in nomine Hispanice Re-
& Indiarum Tomo I lege, consuetudine, privi-
legio, vel praxi statum, & admissam est.

AUCTORE

R. P. P. PETRO MORILLO VELARDE
Societatis sancti Augustini in Civitate Castellae Regis
Imperatoris & Catholice Majestatis in Hispania
Catholice Regni Castellae, Aragonum, Siciliam, Sardiniam
et Logiam, et in Portugalia, et in Regni Castellae
in hac Matritensi Civitate Canonice et in hac Matritensi
Civitate Castellae Matritensi.

EDIDIT TERTIO

NOTIS ET CONSTITUTIONIBUS BRUNO XIV. ILLUSTRATA
& addita adnotata in fine Auctoris, & indices copiose locupletata ex
mandato Augustini Cardinalis Archiepiscopi, & in auctoritate
Cura, & studio G. Joannis Martini Villanovi, in Regni Castellae,
Civitate Castellae Matritensi, distans, & locupletior.

OPUS OMNIBUS NUMERIS RESOLUTUM, UTILISS
suis Instructionibus Canonice utiliter, & copiose illustratum.

TOMUS SECUNDUS
COMPLECTENS LIB. IV. ET V. DECRETALIU.

MATRITENSIS
In Typographia Ulloa a Ramone Ruiz Anno M. DCC. XCI.
Impensis Societatis Regiae Typographorum, & Bibliopolarum.

FONDO F. F. F. F.
VALVEDY Y TELER
111511

48 632

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA
"ALONSO DE ERERA"

INDEX ALPHABETICUS

TITULORUM QUINQUE LIBRORUM
Decretalium: Sexti: Clementinarum, & Extrava-
gantium: & pro Jure Hispano Tituli concordantes
Partitarum, Recopilationis Castellae, ac Recopilationis
Indiarum, habetur Tomo primo: ubi & Appro-
bationes, Facultas Regia, &c. necessaria huic
operi praemittuntur.

CONCATENATIO METHODICA JURIS CANONICI, SECUNDUM ORDINEM TITULORUM 4. & 5. Decretalium.

LIBER QUARTUS.

- Tit. 1. *De Sponsalibus, & Matrimonio.* Inter alia Sacramenta à Christo Domino instituta, matrimonium invenitur, ad quod sponsalia praecedunt, Et causa matrimonialis, utpotè graves, ad Judicem Ecclesiasticum, & praecipue ad Episcopum spectant. (1)
- 2. *De Desponsatione Impuberum.* Sponsalia ab impuberibus possunt contrahi, licet non possit contrahi matrimonium: nam aetas septem annorum censetur sufficiens ad ipsa. (2)
- 3. *De clandestina Desponsatione.* Matrimonium debet in facie Ecclesiae contrahi, non clam: qui enim odit lucem male agere creditur. (3)
- 4. *De Sponsa duorum.* Et cum una, non cum duabus simul potest quis contrahere. (4)
- 5. *De conditionibus appositis in desponsatione, vel in aliis contractibus.* Et possunt contrahentes aliquas conditiones possibili, & honestas in matrimonio, sicut in aliis contractibus apponere, impossibiles tamen, & inhonestas, rejiciuntur; quod si contra matrimonii substantiam sint, illud destruunt. (5)
- 6. *Qui Clerici, vel vocentes matrimonium contrahere possunt.* Clerici in Sacris, vel Religiosi professi matrimonium nequeunt contrahere, quia votum castitatis illud dirimit. (6)
- 7. *De eo, qui duxit in matrimonium, quam polluit per adulterium.* Nec potest quis matrimonium contrahere cum ea, quam per adulterium polluit in casibus in titulo contentis. (7)
- 8. *De Conjugio Leprosorum.* Lepra superveniens sponsalibus, ea dissolvit, secus nisi post matrimonium superveniat, quia est vinculum indissolubile. (8)
- 9. *De Conjugio Servorum.* At verò servitus ignorata matrimonium dirimit: si enim liber contrahat cum ancilla, quam liberam credit, non contrahit matrimonium, quia non consentit in illam, quia erat in re substantiali, & sine consensu nullum est matrimonium. (9)

10. De Natis ex libero ventre. . . . .
11. De Cognatione Spirituali. . . . .
12. De Cognatione Legali. . . . .
13. De eo, qui cognovit consanguineam uxoris sue, vel sponsa. . . . .
14. De Consanguinitate, & Affinitate. . . . .
15. De Frigiditate, & maleficiatis, & impotentia cœundi. . . . .
16. De Matrimonio contracto contra interdictum Ecclesie. . . . .
17. Qui filii sint legitimi. . . . .
18. Qui matrimonium accusare possunt, vel contra illud testificari. . . . .
19. De Divortii. . . . .
20. De Donationibus inter virum, & uxorem, & de dote post divortium restituenda. . . . .
21. De Secundis nuptiis. . . . .

Ut verò cognoscatur, quis liber, vel servus nascatur, conditio matris inspicitur; nam partus ventrem sequitur. (10)

Similiter matrimonium dirimit cognatio, sive spiritualis orta ex baptismo, vel confirmatione. (11)

Sive Legalis ex adoptione proveniens. (12)

Sive carnalis proveniens ex copula habita cum consanguinea uxoris, vel sponsa; quæ copula, si matrimonium antecedit, illud dirimit, si subsequatur, petitionem debiti impedit. (13)

Etiã consanguinitas usque ad quartum gradum, ad quam etiã affinitas reducit, usque ad eundem gradum dirimit matrimonium. (14)

Sed maxime ipsum dirimit impotentia cœundi, sive ex frigiditate, sive ex maleficio oritur: quia cum impossibile nulla sit obligatio, nec matrimonii obligatio stare potest cum tali impossibilitate. (15)

Aliquando matrimonium non dirimitur, sed tantum impeditur, maxime si contra interdictum Ecclesie contrahatur. (16)

Quod si matrimonium sine prædictis impedimentis contrahatur, filii ex eo habiti legitimi erunt. (17)

Quod si aliquod impedimentum intervenisset, debet matrimonium accusari, & detegi impedimentum coram Iudice Ecclesiastico, ut sic vitetur taliter conjugatorum peccatum. (18)

Et Iudex Ecclesiasticus aliquando illud dissolvit, nullum declarando, vel si aliæ causæ subsint, non pertingentes matrimonii valorem, sententiam divortii, vel ad tempus, vel in perpetuum, prout causa tulerit, pronuntiabit. (19)

Et tunc per quamdam consequentiam de restitutione dotis, vel donationum inter virum, & uxorem cognoscere poterit. (20)

Soluta tamen matrimonio, vel per mortem conjugis, vel ob aliud impedimentum, potest quis ad secundas, vel ultiores nuptias transire. (21)

LIBER V.

- Tit. 1. De Accusationibus, Inquisitionibus, & Denuntiationibus. . . . .
2. De Calumniatoribus. . . . .
3. De Simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur, vel promittatur. Ne Prælati vires suas, vel Ecclesias sub annuo censu concedant. . . . .
5. De Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. . . . .

UT Iudex Ecclesiasticus in omni eventu recedat pro videat, vitia, & crimina debet evellere, & dissipare, ac proinde ad eorum punitionem debet procedere, sive per accusationem, sive per inquisitionem, sive per denuntiationem innotescat. (1)

Debet tamen ad eò cautè accusatores admittere, ut non prosiliant in calumnias, sed talitèr calumniantes severitate canonica cœcreat. (2)

Simoniam, & Simoniacos punire debet, cum hoc vitium sit pestis Ecclesiasticæ Reipublicæ. (3)

Et ne hoc crimen incurrant Prælati, non debent vires suas, vel Ecclesias sub annuo censu concedere. (4)

Nec Magistri aliquo onere pro licentia docendi sunt gravandi, hoc enim turpe videtur, cum potius debeant præmiis allici, quia sua doctrina Mundum illuminant. (5)

6. De Judæis, Sarracenis, & eorum servis. . . . .
7. De Hæreticis. . . . .
8. De Schismaticis, & ordinatis ab eis. . . . .
9. De Apostatis, & reiterantibus Baptisma. . . . .
10. De his qui filios occiderunt. . . . .
11. De Infantibus, & languidis expositis. . . . .
12. De homicidio voluntario, vel casuali. . . . .
13. De Tormentis. . . . .
14. De Clericis pugnantibus in duello. . . . .
15. De Sagittariis. . . . .
16. De Adulteris, & stupro. . . . .
17. De Raptoribus, Incendiariis, & violatoribus Ecclesiarum. . . . .
18. De Furtis. . . . .
19. De Usuris. . . . .
20. De Crimine falsi. . . . .
21. De Sortilegiis. . . . .
22. De Collusione detegenda. . . . .
23. De Delictis puerorum. . . . .
24. De Clerico venatore. . . . .
25. De Clerico percussore. . . . .
26. De Maledicis. . . . .
27. De Clerico excommunicato depositum, vel inradicto ministrante. . . . .
28. De Clerico non ordinato ministrante. . . . .
29. De Clerico per saltum promotum. . . . .
30. De eo, qui furtivè ordinem suscepit. . . . .
31. De Excessibus Prælatorum, & subditorum. . . . .
32. De Novi operis nuntiatione. . . . .
33. De Privilegiis, & excessibus privilegiorum. . . . .
34. De Purgatione Canonica. . . . .

Judæi, & Sarraceni debent contineri, ne sua communicatione Christianos corrumpant, ac proinde non liceat ipsis servos Christianos habere, quod etiam in nominis Christiani deducus cederet. (6)

Ideoq; Hæretici, quia ut pestis Reipublicæ Christianæ considerantur omnibus viribus exterminandi sunt. (7)

Etiã puniendi sunt Schismatici, qui Ecclesiæ unitatem dividere conantur, quinimo, & ab ipsis ordinati executione ordinum privantur. (8)

Similiter Apostatæ, qui in totum fidem deserunt, & reiterantes Baptisma, ut Anabaptistæ faciunt, puniendi sunt. (9)

Nec non & hi, qui filios dolosè occiderunt. (10)

Et qui infantes, & languidos, & infirmos malitiosè exponunt cum vitæ periculo. (11)

Et qui homicidium voluntarium, vel casuale commiserunt pro qualitate culpæ. Et quidem non est infima poena irregularitas, quam contrahunt. (12)

Et quia sæpè ad homicidium per tormenta solet perveniri, & hæc exulare oportet, ut ablata causa vitetur effectus. (13)

Et ideo nec debet permitti, quod Clerici in duello pugnent. (14)

Quinimo ars sagittariorum prohibetur. (15)

Etiã Iudex Ecclesiasticus maxime invigilare debet, ne committantur adulteria, supra, & alii concubitus illiciti, qui Reipublicam Christianam infestant. (16)

Etiã raptores, incendiarios, & violatores Ecclesiarum. (17)

Furta. (18)

Usuras. (19)

Falsitates. (20)

Sortilegia, & alias superstitiones. (21)

Collusionem. (22)

Delicta puerorum. (23)

Clericum venatorem. (24)

Et percussorem. (25)

Maledicos, & blasphemos. (26)

Clericum excommunicatum, depositum, vel interdictum. (27)

Vel non ordinatum, (28) ministrantem.

Vel per saltum promotum. (29)

Vel cum, qui furtivè Ordines suscepit. (30)

Et denique quocumque excessus Prælatorum, vel subditorum debet supplicis debitis, prout quodlibet exigat delictum, plectere, ut quos timor Dei à peccatis non revocat, timor Ecclesiasticæ severitatis cœcreat. (31)

Etiã debet prohibere, ne opus novum fiat, quando in eo faciendū alterius jus læditur. (32)

Et ita privilegatos, in usu suorum privilegiorum defendet, ut non permittat illorum limites transgredi, ne unius favore tota communitas gravetur. (33)

Quod si in delictis ad suum Tribunal deductis desit sufficiens probatio ad eorum punitionem, Canonicam purgationem indicet. (34)

INDEX TITULORUM

4. & 5. LIBRORUM DECRETALIU. LIBER QUARTUS.

TIT. I. De Sponsalibus, & Matrimoniis.

1. Quid sint sponsalia, & à quibus possint contrahi, vel non?
2. Quae deliberatio, & consensus ad sponsalia requiratur?
3. De promissione, & obligatione ad ipsa necessaria.
4. Debet esse aliquo signo externo expressa.
5. Et acceptata à promissorio.
6. Debent sponsalia contrahi cum persona determinata.
7. Producent obligationem justitiae.
8. An sponsalia per copulam transeant in matrimonium, & quando uxor teneatur sequi matrum?
9. Possunt arthae in sponsalibus constitui, secus poena.
10. Quando resiliens teneatur ad poenam?
11. Sponsalia solvuntur mutuo consensu, dispensatione, vel si sponsus contrahat matrimonium, vel fiat Religiosus.
12. Si mutabilis mutatio superveniat.
13. Si unus fornicetur.
14. Si in terras remotas discedat, vel si adveniat dies huic obligationi finiendae appositus, vel impedimentum indispensable.
15. Quando ad sponsalium dissolutionem Judicis requiratur auctoritas?
16. Matrimonium quid sit? De ejus ephymologia, institutione, & obligatione.
17. Matrimonium est legitimum, ratum, & consummatum, & de ejus solemnitatibus.
18. De matrimonio vero, & praesumpto.
19. De consensu ad matrimonium necessario: & de matrimonio B.V. Mariae.
20. Consensus debet esse liber, mutuus, & expressus.
21. Matrimonium potest per Procuratorem contrahi. Est contractus, & Sacramentum.
22. Definuit ut Sacramentum. De ejus materia forma, & Ministro. Qui de matrimonio contractu à fideli cum infideli.
23. De effectu matrimonii, & petitione debiti.
24. Dubitans quid facere possint quoad debitum?
25. Ad matrum, ut caput familiae pertinet gubernatio domestica, & per filii matrimonium dissolvitur patria potestas.
26. Qui matrimonium contrahere possint, vel non? Et an filius debeat in hoc Patri obedire?
27. De impedimentis dirimentibus, & impedientibus.
28. Pontifex, & consuetudo possunt impedimenta dirimentia statuere, Episcopus solum impedientia: nulla Princeps Saecularis inter fideles.
29. Impedimenta à quo jure proveniant?
30. De impedientibus.
31. De dirimentibus.
32. De publica honestatis impedimento.
33. 34. De Errore.
35. De disparitate cultus.
36. Matrimonium fidelis cum haeretico illicitum est.
37. De vi, & metu.
38. Matrimonium metu gravi contractum non valet, etiam adjecto juramento, nisi metus purgetur.
39. Metus levis non irritat matrimonium.
40. Matrimonium metu gravi contractum est nullum, ex utraque parte.
41. De Raptu.

TIT. II. De Desponsatione impuberum.

TIT. III. De clandestina Desponsatione.

47. De proclamationibus.

48. In ipsis Ordinarius dispensat.

49. Qui scit impedimentum debet illud denuntiare.

50. Parochus impedimenti conscius debet matrimonium impedire.

35. De Purgatione, vulgari. . . . . Minimè tamen vulgarem permittet, quippè hoc esset Deum tentare. (35)

36. De Injuriis, & damno dato. . . . . Etiam injuriam, & damnum ab aliquo causatum reparari, curabit. (36)

37. De Poenit. . . . . Ut ergo hæc delicta puniat poenas infligere potest in foro externo, nam ejus jurisdictione contemneretur, si debita coërcitione careret. (37)

38. De Poenitentis, & remissionibus. . . . . In foro tamen interno, etiam poenitentiam rite respondentem infliget. Et per poenitentiam rite susceptam in foro Sacramentali pervenitur ad remissionem culpa. (38)

39. De Sententia excommunicationis. . . . . Quod si delinquentes in suis delictis contumaces persistant, ad eorum contumaciam, vel excommunicationem, vel suspensionem, vel interdictum promulgando, prout necessitas, & circumstantiae exigant; nam hæc sunt præcipua arma, & gladius Ecclesiae. (39)

40. De Verborum significatione. . . . . Denique Judex, & quicumque juris medullam penetrare conatur, debet significationem vocum penetrare. (40)

41. De Regulis juris. . . . . Et sensum regularum juris, quæ in toto illo diffunduntur, perfecte callere. (41)

51. Filii nati ex matrimonio nullo, in quo omiſſa fuerint denuntiationes sunt illegitimi. Et quando contrahentes ſpe diſpenſationis priventur? Et de poena Parochi, & quid in Hispania?
52. Matrimonium clandestinum à Tridentino irritatur.
53. Si matrimonium clandestinum ab uno negetur contractum, quis matrimonium probare debeat?
54. Quae verba ſint à Parocho dicenda? Ubi Trident. eſt receptum eius ſolemnitas eſt ſervanda.
55. Quomodo matrimonium nullum revalidetur? Contrahens clandestinè arbitrio Episcopii punitur.
56. Matrimonium debet proprius Parochus aſſiſtere, vel ab eo delegatus.
57. Qui in duobus locis habet domicilium, in utroque contrahere poſteſt. Item in quaſi domicilio contrahi valet.
58. Coram quo Parocho contrahere debeant vagi, alienigenae, peregrini, & Milites?
59. Praeter Parochum, poſſunt matrimonio aſſiſtere Episcopus, & eius Vicarius.
60. Matrimonium coram Teſtibus debet celebrari, & quales debeant eſſe Teſtes?
61. Licentia aſſiſtendi matrimonio poſteſt delegari. Sacerdos, qui ſine licentia aſſiſtit, ſuſpenditur.
62. Id. num. Refertur Conſtit. Bened. XIV. Ann. 1741. Qua iubetur, quod ſolum Episcopi diſpenſent in proclamationibus, & quod matrimonium contractum ſcribatur in libro, quem ad hoc debet habere Episcopus.
- TIT. IV. De Sponſa duorum.
62. Contractis primis ſponſalibus non valet ſecunda.
63. Matrimonium diſſolvit prima ſponſalia cum alia contracta, non vero matrimonium.
64. Polygamia non licet, niſi ex Diſpenſatione Divina.
65. Polyviria numquam fuit permiſſa.
66. De poena contrahentium ſecundum matrimonium durante primo.
- TIT. V. De Conditionibus appoſitis in diſpenſatione, & aliis contractibus.
67. Quid ſit conditio? Et poſteſt matrimonio, vel ſponſalibus adijci.
68. Adveniente conditione intelligitur matrimonium contractum.
69. Sponſalia conditionata, ſecuta copula, cenſentur absoluta.
70. De modo, cauſa, & demonſtratione in matrimonio appoſitis.

71. Matrimonium contractum ſub conditione de futuro contra illius ſubſtantiam, eſt nullum. In quibus bonis matrimonium conſiſtat?
72. De conditione ſervandi caſtitaſtem, & ingrediendi Religionem.
73. Sponſalia poſſunt contrahi ſub conditione reſolutoria.
74. Conditio impoſſibilis non vitiat matrimonium.
75. Conditio valde difficilis aliquando non obſtat matrimonio. Valent ſponſalia contracta cum impedimento, ſub conditione diſpenſationis.
76. Conditio turpis, ſeu impoſſibilis de jure regulariter tollitur de medio.
- TIT. VI. Qui Clerici, vel voventes matrimonium contrahere poſſunt.
77. Habens Ordinem Sacrum nequit matrimonium contrahere. In Orientali Eccleſia conjugati ordinari valent.
78. Ordo Sacer dirimit matrimonium Jure Eccleſiaſtico.
79. Qui ſine conſenſu ordinatus eſt poſteſt contrahere, ſecus qui metu fuit ordinatus.
80. Uxore conſentiente poſteſt ordinari maritus, & quandoque etiam ea invita.
81. Profeſſio Religioſa Jure Eccleſiaſtico dirimit matrimonium.
82. Matrimonium ratum per profeſſionem diſſolvitur.
83. Sponſalia ſolvuntur per Religionis ingreſſum.
84. Votum Sacros Ordines ſuſcipiendi non dirimit ſponſalia ante contracta, nec votum ſimplex continentiae, impedit tamen matrimonium contrahere.
85. Ad quid teneatur virginem deſlorans? Qui poſt votum caſtitaſtis contraxit non poſteſt petere debitum, bene tamen reddere. De voto non nubendi, vel ſuſcipiendi Ordines Sacros. De poena Clerici in Sacris contrahentis matrimonium.
- TIT. VII. De eo, qui duxit in matrimonium, quam polluit per adulterium.
86. De impedimento ex adulterio.
87. 88. De eius requiſitis.
89. De impedimento ex homicidio.
90. De machinatione mortis.
91. Quis diſpenſet?
- TIT. VIII. De Conjugio Leproſorum.
92. Quid ſit lepra?
93. Ob lepram poſteſt ſeparari totus conjugum, & quid de debito?
94. Quandoque ſolvit ſponſalia.

TIT.

- TIT. IX. De conjugio ſervorum.
95. Servitus eſt impedimentum ad matrimonium.
96. Quando error ſervitutis, vel conditionis non obſteſt?
97. Quomodo diſſolvatur matrimonium tali impedimento contractum?
98. Servus cum ſerva rectè contrahit.
- TIT. X. De natis ex libero ventre.
99. De ſervitute ex captivitate.
100. Et ex nativitate.

- TIT. XI. De Cognatione ſpirituali.
101. Cognatio ſpirituſalis dirimit matrimonium.
102. Hac provenit ex baptiſmo, & confirmacione.
103. Hodie reſtringitur.
104. De Patrinis.
105. Quid ſi ante, vel poſt matrimonium contrahatur?
106. Quid de patre baptizante ſuum filium? Quis diſpenſet?

- TIT. XII. De Cognatione Legalì.
107. Quid ſit cognatio Legalis, & adoptio? Hec nomen Pater variè accipitur.
108. De adoptione, & arrogatione. Qui poſſunt adoptare? Et de impedimento cognationis.
109. Quotuplex eſt cognatio Legalis?
110. Quando adoptio matrimonio non obſteſt.

- TIT. XIII. De eo, qui cognovit conſanguineam uxoris ſuae, vel ſponſae.
111. De affinitate ex copula illicita?
112. Ex qua copula naſcitur? Si ſuperveniat privat petitione debiti.
113. Olim etiam impedimentum impediens oriabatur.
114. Quomodo hoc impedimentum probetur?

- TIT. XIV. De Conſanguinitate, & affinitate.
115. Quid ſit conſanguinitas?
116. Quotuplex ſit? De illius arbore, & lineis.
117. De gradibus, & regula illos cognoscendi.
118. Conjugium inter conſanguineos primi gradus in linea recta Jure Naturæ eſt invalidum.
119. Conjugium patris, & filiae non eſt intrinſecè malum.

120. Matrimonium inter fratrem, & Sororem invalidum eſt Jure Naturali.
121. In Aliis gradibus jure tantum Eccleſiaſtico dirimitur.
122. Ratio hujus impedimenti.
123. Quid eſt affinitas?
124. Olim erat multiplex, ſed quid hodie?
125. Nec in primo gradu lineae tranſverſae affinitatis eſt invalidum matrimonium Jure Naturæ.
126. Secus in linea recta.
127. Affinitas ex copula illicita etiam in linea recta ſolum Jure Eccleſiaſtico. Et de poena contrahentium in gradibus prohibitis.
128. Arbor conſanguinitatis, & nomina conſanguineorum.
129. Arbor affinitatis, & nomina affinium.
- TIT. XV. De ſtigidiis, & maleficiis, & impotentia coeundi.
130. Steriles, & ſenes poſſunt matrimonium contrahere.
131. Quid, & quotuplex ſit impotentia?
132. Si ſuperveniat, non dirimit: & quid tunc liceat conjugibus?
133. Impotentia perpetua dirimit.
134. Non temporalis.
135. Qui cum impotente contraxit, non teneatur cum eo in vita ſociali permanere.
136. Si ex maleficio proveniat impotentia, non poſteſt alio maleficio tolli.
137. An mulier arcta incisionem pati teneatur? Quid de Hermophroditiſ?
138. Matrimonium cum impotentia contractum quomodo diſſolvatur?
139. Quomodo probetur impotentia?
140. Quid fieri, ſi clarè de ea non conſteſt? Et de triennio ad experiendum.
141. De ſignis impotentiae.
142. Si diſſoluto matrimonio vir appareat potens, quid fiet?
- TIT. XVI. De Matrimonio contracto contra interdictionem Eccleſiae.
143. Interdictum, ſeu prohibitio Eccleſiae impedit matrimonium.
144. Quo tempore prohibeantur nuptiae.
145. Miniſtri Regii contrahere prohibentur.
146. Quae impedimenta ſint diſpenſabilia, vel non?
147. 148. 149. 150. Qui diſpenſare valeant?
151. 152. 153. De cauſis diſpenſandi.
154. Quando ob cauſa falſitatem vitietur diſpenſatio?
155. Diſpenſatio pro impedimento publico in Dataria, pro occulto in Pœnitentaria petitur.

156. 157. Quid exprimi debeat in Dataria?
 158. De modo dispensandi in foro interno.
 159. Formula, qua committitur dispensatio in Pœnitentiaria.
 160. Cui committatur dispensatio in foro externo?
 161. Quomodo executor dispense? Et de aliquibus clausulis.
 162. Matrimonium nullum quomodo ratificetur?

TIT. XVII. *Qui filii sint legitimi.*

163. Filii legitimi, & illegitimi variè accipiuntur.
 164. Qui sint legitimi?
 165. Et illegitimi?
 166. De filiis infidelium. Causa legitimatis est Ecclesiastica. Filii naturales per subsequens matrimonium legitimantur.
 167. Qui dicantur naturales, & quid consequantur post legitimationem.
 168. Princeps Supremus legitimize potest.
 169. Quid in Rescripto legitimationis exprimi debeat?

TIT. XVIII. *Qui matrimonium accusare possint, vel contra illud testificari.*

170. Qui possint matrimonium accusare?
 171. Qui repellantur?
 172. De causa matrimoniali cognoscit Ecclesiasticus. Novissimè providit Benedict. XIV. quod in dissolutione, vel nullitate matrimoniorum assignetur defensor, qui debeat in omnibus instantiis citari, & audiri. Quod non dissolvatur matrimonium, quin prius duæ sententiæ conformes verificentur, non appellatæ. *

TIT. XIX. *De Divortii.*

173. Divortium quid sit?
 174. Matrimonium non dissolvitur adulterio.
 175. De indissolubilitate matrimonii, & Repudio.
 176. 177. Quomodo matrimonium infidelium dissolvatur?
 178. Quid de matrimonio rato fidelium?
 Id. num. Nova Constitutio Apostolica refertur, & forma procedendi in dispensatione matrimonii rati, nondum consummati remissivè. *
 179. Matrimonio nullo declarato, conjuges separantur. Et de fornicationis malitia.
 180. Si unus conjux adulterium committat, alteri divortium permittitur.
 181. An innocens teneatur adulterium admittere, si respiciatur?
 182. Quando innocens autoritate propria

ab adultero discedere valeat?
 183. 184. De causis divortii.

TIT. XX. *De Donationibus inter virum, & uxorem, & de dote post divortium restituenda.*

185. 186. 187. Donatio liberalis inter virum, & uxorem, & alii contractus gratuiti, regularitèr prohibentur, non tamen semper.
 188. De bonis paraphrenalibus uxoris, & de dote, & quotuplex sit?
 189. Pater tenetur filiam dotare, & in qua quantitate? Et de aliis donationibus.
 190. Quando uxor possit dotem repetere? Et de bonis lucrativis.
 191. Quomodo possit agere uxor pro dote contra maritum? Et de hypotheca, qua gaudet in bonis mariti, & quando ei descedat ob uxoris adulterium?

TIT. XXI. *De secundis nuptiis.*

192. Secundum matrimonium, dissolutò primo licitum est.
 193. Quanam certitudo de morte conjugis sufficiat ad secundum matrimonium contrahendum? Et quid si dubitent conjuges de suo matrimonio?
 194. Pœnæ statutæ contra viduam secundò nubentem cessant de Jure Canonico.
 195. Secus, quæ in liberorum favorem sunt statutæ.
 196. De benedictione nuptiarum.

LIBER V.

TIT. I. *De Accusationibus, Inquisitionibus & Denuntiationibus.*

1. Quid sit accusatio, & quomodo ab aliis differat?
 2. Quid debeat contineri libellus accusationis?
 3. Post accusationem Judex accusatus citat, vel apprehendit.
 4. Accusator debet crimen probare, alias punitur. Et accusatus non promovetur ad Dignitates.
 5. Qui possint accusare, vel non?
 6. Fiscales accusant.
 7. Qui possint accusari?
 8. Contra accusatum absentem proceditur in contumacia.
 9. An semel absolutus possit iterum accusari? Quid faciat Judex, cum plures accusant? Quomodo cesset accusatio?
 10. Quid, & quotuplex sit Inquisitio?
 11. Quotupliciter Judex ad Inquisitionem procedat? Et de Inquisitione generalissima.

12. Quando de persona certa inquiritur, regularitèr debet precedere infamia.
 13. Inquisitio specialis institui nequit, nisi constet de corpore delicti.
 14. De Inquisitione severa, seu tortura.
 15. Quomodo procedatur contra Regulares. Et de Syndicatu.
 16. Quid, & quotuplex sit denuntiatio?
 17. De denuntiando Sacerdote solitante.
 18. De denuntiatione Evangelica.
 19. Quo ordine fiat?
 20. 21. Quomodo procedatur in delictis notoriis?
 22. Quando delictum dicatur notorium?

TIT. II. *De Calumniatoribus.*

23. Quid, & quotuplex sit calumnia? De Prævaricatoribus, & Tergiversatoribus.
 24. De pœnæ calumniatorum, & quando ab ea excusentur?

TIT. III. *De Simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur, vel promittatur.*

25. Simonia unde dicitur?
 26. Quid sit?
 27. Simonia Juris Divini, seu Naturalis, & Ecclesiastici.
 28. 29. Quando committatur?
 30. De simonia mentali, conventionali, & reali.
 31. De confidentiali.
 32. Simonia est grave peccatum.
 33. Nomine emptiōnis in simonia venit omne pactum onerosum.
 34. 35. Secus si aliquid gratis detur.
 36. Ministrantes spiritualia possunt recipere stipendium.
 37. Pro labore an aliquid peti valeat?
 38. Spiritualia quotupliciter sumantur?
 39. Quid de Sacramento, & eorum materia, & rebus consecratis?
 40. Nec pro ordinum actibus aliquid accipi valet.
 41. Nec pro exercenda jurisdictione spirituali.
 42. Nec pro admissione ad Religionem.
 43. Nec pro rebus, quæ spiritualibus annexæ sunt.
 44. Quid pro sepultura, beneficiis, eorum fructibus, & commendis?
 45. Quotuplex sit pretium, seu mutus in simonia?
 46. Non est simonia adiacere pactum, quod de jure inest.
 47. Quid de redimenda vexatione?
 48. Ecclesiasticus de simonia cognoscit.
 49. 50. 51. 52. 53. 54. De variis pœnis simoniae.

55. 56. Quando, & cui fiat pretii restitutio.

TIT. XIV. *De Prælati, qui vires suas, vel Ecclesias sub annuo censu concedant.*

57. Nequeunt locari res Ecclesiasticæ pro temporali pensione.
 58. Pro concedenda exemptione aliquid vi recognitionis accipi valet.

TIT. V. *De Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.*

59. De Scholis publicis, & eorum gradibus.
 60. Qui dicantur Magistri?
 61. Qui possint creare, & creari Doctores?
 62. Qui conferant gradus?
 63. Quomodo conferantur?
 64. 65. De Doctorum privilegiis.
 66. De Magistris Cathedralium.
 67. Scientiarum utilitas.
 68. Non est simonia pro licentia docendi, vel pro docendo aliquid petere.

TIT. VI. *De Judæis, & Sarraçenis, eorumque servis.*

69. Quid, & quotuplex sit infidelitas?
 70. 71. Fideles nequeunt cum infidelibus, & Judæis communicare.
 72. Nisi adsit necessitas.
 73. Sinagoga antiquæ Judæorum reparari valet.
 74. Judæi inter Christianos nequeunt officio publico fungi.
 75. Nec sunt facile molestandi, & si convertantur non sunt suis bonis privandi.
 76. Infideles non sunt baptizandi inviti.
 77. Indirectè compelli valet.
 78. Possuntque cogi audire verbum Dei.
 79. Non debent foedus cum infidelibus facile iniri.
 80. Arma ad infideles deferri nequeunt.
 81. A quo Judæi delinquentes puniantur?

TIT. VII. *De Hæreticis.*

82. Quid sit hæresis.
 83. Ignorans non est hæreticus.
 84. Nec Cathecumenus, nec negans propositionem Theologicam, Quid de dissentiente revelationi privata.
 85. 86. Non cuilibet cum hæreticis disputare permittitur.
 87. Quando Catholicis cum hæreticis communicare prohibeatur?
 88. 89. 90. 91. 92. Libri hæreticorum, & eorum lectio, & retentio prohibentur.
 93. 94. Qui de hæresi cognoscant.
 95. Jurisdictio Inquisitorum potius ordi-

4. & 5. *Librorum Decretalium.*

naría, quam delegata videtur.
96. 97. Qui hinc Tribunali subiaceant, & quomodo, & quando Episcopus de hæresi cognoscat?
98. 99. Quid possint Judices Sæculares?
100. 101. 102. Quis ab hæresi absolvat?
103. Hæresis purè materialis non subjacet censuræ.

104. 105. De pœnis spiritualibus hæreticorum.

106. De eorum descendenticorum.

107. De creditibus, fautoribus, & defensoribus hæreticorum.

108. 109. 110. 111. 112. De pœnis temporalibus hæreticorum.

113. Hæretici sunt cogendi suos abjurare errores.

114. De censuris variarum propositionum.

115. Quomodo hæ censuræ intelligantur?

116. De Edicto Generali Inquisitionis.

117. Edictum pro firmanda pace inter Religiones.

118. Edictum circa locum, & modum confitendi.

119. Edictum circa sollicitationem.

120. Propositiones Wiclef.

121. Joannis de Hus.

122. Lutheri.

123. Baji.

124. Jansenii.

125. Damnata ab Alexandro VII.

126. Ab Innocentio XI.

127. Ab Alexandro VIII.

128. Michaelis Molinos.

129. Kesnel.

130. Breve Clement. XI. Universitati Salmantina.

131. Aliqua circa propositiones damnatas notantur.

TIT. VIII. *De Schismaticis, & ordinatis ab eis.*

132. Quid sit schisma, & quomodo ab hæresi differat?

133. Quando non incurratur?

134. De pœna schismaticorum.

TIT. IX. *De Apostatis, & reiterantibus baptismam.*

135. Quid, & quotuplex sit Apostasia? Et de ejus pœnis.

136. De Apostatis à Religione.

137. Et ab Ordine.

138. De Apostasia diffamati debent se purgare. De pœna reiterantium baptismam.

TIT. X. *De his qui filios occiderunt.*

139. Qui sint Parricide?

140. Et de eorum pœna.

141. 142. De pœna procurantium abortum.

TIT. XI. *De Infantibus, & languidis expositis.*

143. Infantes, & languidi deserri non debent.

144. De pœna eos exponentium.

145. Expositi pro legitimis habentur.

TIT. XII. *De Homicidio voluntario, vel casuali.*

146. Quid, & quotuplex sit homicidium?

147. Ad incurrendas pœnas homicidii debet mors sequi in effectu.

148. 149. Variè homicidia puniuntur.

150. Nulli seipsum occidere licet.

151. Occidens, vel vulnerans ad damnum tenetur.

152. 153. 154. 155. 156. 157. De irregularitatibus ex homicidio.

158. De aliis homicidarum pœnis.

159. 160. 161. De irregularitate ex homicidio justo.

162. De irregularitate militantium.

163. 164. De homicidio casuali.

165. In dubio an incurratur irregularitas?

166. Ad se defendendum licet alium occidere.

167. Et ad alios defendendos.

168. Quin, & ad bona propria conservanda.

169. In quo stet moderamen inculpatae tutelæ.

170. Quis in hac irregularitate dispenset?

171. Quando delictum quoad dispensationem censeatur occultum.

TIT. XIII. *De Tormentis.*

172. Tormenta prohibentur.

TIT. XIV. *De Clericis pugnantibus in duello.*

173. Quid sit duellum? Et de ejus prohibitione.

174. Quando duellum liceat?

175. Non licet viro equestri ad vitandam timiditatis notam.

176. De pœnis duellantium.

177. Quando non incurratur?

178. De pœna Clericorum duellantium.

TIT. XV. *De Sagittariis.*

179. Prohibetur usus sagittarum, & ballistarum.

4. & 5. *Librorum Decretalium.*

TIT. XVI. *De Adulteriis, & stupro.*

180. Quid sit adulterium?

181. Ad quid tenetur adulter innocenti?

182. De pœna adulterii.

183. 184. Qui admittantur ad accusandum adulterium?

185. Quis de eo cognoscat, & quomodo probetur?

186. Quando adulteri ab adulterii pœna liberentur?

187. Stuprum quid, & quotuplex sit? Et de ejus pœna.

188. Quando stuprator à pœna excusetur?

189. Quis de eo cognoscat, & quomodo probetur?

190. De fornicatione, & concubinato.

191. De incestu, & de ejus pœna.

192. De Sacrilegio, & ejus pœna.

193. De bestialitate, & ejus pœna.

194. 195. 196. De Sodomia, & ejus pœna.

197. 198. De mollitie, tactibus, aspectibus, choreis, &c. Quodnam sit peccatum ponere actiones ad delectationem provocantes? Et de delectatione.

199. Quomodo tentationes abigantur?

TIT. XVII. *De Raptoribus, incendiariis, & violatoribus Ecclesiarum.*

200. De Raptu, & ejus pœna.

201. De Rapina.

202. 203. De ejus pœna, & de Pyratis.

204. Bona naufragantium subripi gravitèr prohibetur.

205. 206. 207. De Incendiariis, & eorum pœnis.

208. De Violatoribus Ecclesiarum, & eorum pœnis.

TIT. XVIII. *De Furtis.*

209. 210. Quid sit, & quando committatur furtum?

211. 212. Qui furti teneantur, vel non?

213. De occulta compensatione.

214. Quotuplex sit furtum? ubi de peculatu, de residuis de sepulchro violato.

215. Termini amotio, & ejus pœna, Plagium, Abigeatus, expilata hæreditas, &c.

216. De quantitate furti: Et qui teneantur restituere?

217. De Compositione vi Bullæ.

218. 219. De Actionibus furti.

TIT. XIX. *De Usuris.*

220. Usura quid sit?

221. De muro.

222. Actio ex mutuo.

223. Usuræ malitia.

224. 225. An possint permitti usuræ? Et de Anatoemismo.

226. De damno emergente.

227. De lucro cessante. Et de usura contractus trini. Benedict. XIV. in Synod. Diocæse. & refertur Const. ejusd. Benedict. ann. 1745. *

228. De periculo sortis, & contractu correspondentiæ.

229. Mutuans aliquid potest ratione pœnæ accipere.

230. 231. Quodnam lucrum usuram constituit?

232. 233. De Antichrisi, & usura polliata.

234. De Mohatra.

235. An Chirographum possit minori prætio emi?

236. De montibus pietatis.

237. Quid, & quotuplex sit cambium?

238. Mutuatarius non tenetur usuras solvere.

239. 240. Qui teneantur usuras restituere?

241. Cui debeat fieri restitutio?

242. 243. De Usurariorum pœnis.

244. Quis de usuris cognoscat, & quomodo probentur?

TIT. XX. *De Crimine falsi.*

245. Falsum quid sit?

246. Committitur facto.

247. Et in moneta.

248. Verbo.

249. Et Scripto.

250. De falsariorum pœnis.

TIT. XXI. *De Sortilegiis.*

251. Quid sit sors, & superstitio?

252. Idololatria, Divinatio, Necromantia, &c.

253. De Magia.

254. De Sortilegio, & variis sortium speciebus.

255. De Astrologia.

256. De harum superstitutionum prohibitione, & pœnis.

TIT. XXII. *De Collusione detegenda.*

257. De Collusione, & ejus pœna.

TIT. XXIII. *De Delictis puerorum.*

258. De hominis ætatibus. Infantes in foro externo non puniuntur.

259. Ob defectum ætatis sæpè mitigatur pœna.

TIT. XXIV. De Clerico venatore.

260. Quid, & quotuplex sit venatio?
261. Quæ Clericis prohibeatur, vel permitatur?

TIT. XXV. De Clerico percussore.

262. 263. Quænam percussio prohibeatur & permittatur? Et de ejus poena.

TIT. XXVI. De Maledicis.

264. Quid, & quotuplex sit blasphemia?
265. De ejus poena.
266. Maledicus in Pontificem quomodo puniatur?
267. Et maledicus in privatum?

TIT. XXVII. De Clerico excommunicato depositus, vel interdicto ministrante.

268. De poena Clerici ligati censuris, si ministret.
269. Nisi justa causa excuset.

TIT. XXVIII. De Clerico non ordinato ministrante.

270. De poena Clerici ministrantis in ordine, quo caret.
271. Quæ causa excuset.

TIT. XXIX. De Clerico per saltum promoti.

272. De poena Clerici per saltum promoti.
273. Quis dispenset?

TIT. XXX. De Eo, qui furtivè ordinem suscepit.

274. 275. De poena sic ordinati.

TIT. XXXI. De Excessibus Prælatorum, & Subditorum.

276. 277. Excessus Prælatorum, & Subditorum referuntur.

TIT. XXXII. De Novi operis nuntiatione.

278. Cuilibet in suo solo regulariter ædificare permittitur.
279. Quid sit novi operis nuntiatio, & quomodo fiat?
280. Quis possit nuntiare?
281. Nuntiatione facta in opere cessatur. Et quando cesset nuntiatio?

TIT. XXXIII. De Privilegiis, & excessibus privilegiatorum.

282. Quid sit privilegium?
283. Quomodo sit Lex?
284. Quando privilegium juri deroget?
285. Privilegium aliquando fit invito. Et quæ promulgatio sit necessaria?
286. 287. 288. Quotuplex sit privilegium?
289. Tantum valet, quantum sonat: in dubio quomodo interpretetur?
290. Qui possint privilegia concedere?
291. Qui privilegium habet, regulariter eo uti non cogitur. Quid de privilegiato contra privilegium.
292. De Exemptionis privilegio.
293. 294. Quomodo adquiratur?
295. Et probetur?
296. In quibus exempti Episcopo subsint?
297. Privilegia quomodo communiuntur?
298. Privilegium cessat per revocationem.
299. Quando non possit sine causa revocari?
300. Cessat mortuo privilegiato per renuntiationem etiam tacitam.
301. Per actum contrarium, per abusum, & lapsum temporis.
302. Cessante causa finali cessat. Quid de morte illud concedentis? De aliquibus Indorum privilegiis.

TIT. XXXIV. De Purgatione Canonica.

303. Quid sit purgatio Canonica? Et de juramento, qualitate, & numero compurgantium.
304. Quis purgationem indicat, quibus, & quando indicatur?
305. Quid si aliquis in purgatione deficiat? De Abjuratione.

TIT. XXXV. De purgatione vulgaris.

306. 307. Quomodo fiebat purgatio vulgaris? & de ejus reprobatione.

TIT. XXXVI. De Injuriis, & damno dato.

308. Quid sit, & quomodo fiat injuria?
309. Qui actione injuriarum non teneantur?
310. Quis possit agere pro injuria ipsi indirecte facta.
311. Pro injuria potest agi civiliter.
312. Et criminaliter. Et quomodo actio injuriarum cesset.
313. Quid sit damnum, & quomodo fiat? Et de dolo, & culpa.
314. De Bæge Aquilia.
315. Quando habeat locum?
316. Etiam in foro interno est obligatio re-

4. & 5. Librorum Decretalium.

- sarcendi damnum. De Repressaliis.
317. de aliis obligationibus ex quasi delicto descendentibus.
318. Ad quid Navarchi, & Neuleri teneantur?

TIT. XXXVII. De Pœnis.

319. Quid, & quotuplex sit pœna?
320. Regulariter nullus sine propria culpa punitur.
321. Quotuplex sit pœna vindicativa?
322. Princeps Supremus potest condemnare pœnam.
323. Judex inferior regulariter non potest in pœna ordinaria dispensare.
324. Aliquando potest eam mutare.
325. Vel augere.
326. 327. Quando ad pœnam incurrendam sit necessaria sententia?
328. Eidem delicto plures pœnæ possunt infligi.
329. 330. 331. De pœna infamiæ.
332. De incarceratione, & aliis pœnis corporis afflictivis.
333. De pœnis pecuniariis.
334. De privatione beneficiorum.
335. De depositione.
336. Quid sit?
337. Et quotuplex irregularitas?
338. An in dubio incurrat?
339. An excuset ignorantia?
340. Quis in irregularitate dispenset?
341. De Degradatione.
342. A quo, & quomodo fiat? Item de pœnis Fiscalibus.
343. De pœnis delictorum in specie, scilicet, Abigeatus, Aborsus, Adulterii, &c.
344. De calumniatoribus, &c.
345. De decoctoribus, &c.
346. De ebrietate, &c.
347. De falsi crimine, &c.
348. De gabellarum fraudatoribus, &c.
349. De habitu alterius gerente, &c.
350. De immunitatis Ecclesiasticæ violatoribus, &c.
351. De læsæ Majestatis crimine, &c.
352. De Magis, &c.
353. De nominis mutatione, &c.
354. De Parricidio, &c.
355. De rapto, &c.
356. De sacrilegio, &c.
357. De teste falso, &c.

TIT. XXXVIII. De Pœnitentiis, & remissionibus.

358. De vagabundis, &c.
359. Quid sit pœnitentia.
360. Est Sacramentum.
361. Materia hujus Sacramenti.

362. De Confessione.
363. An detur obligatio confitendi peccata dubia? Et de scrupulis.
364. De ejus forma, & necessitate.
365. Quando obliget?
366. De ejus Ministro.
367. Id num. Consuetudo olim admissa ea aliquibus pandendi peccata laico, hodie non viget, neque est permittenda; & refertur Benedict. XIV. Synod. Diocæss. *
368. De approbatione Confessarii.
369. De aprobatione Parochorum.
370. De jurisdictione Confessarii.
371. Religiosi habent jurisdictionem delegatam.
372. Id num. Benedict. XIV. in certa Constit. hortatur Prælatos, ut assignent Confessarium extraordinarium pro Monialibus, bis, vel ter, quoties sit aliqua necessitas, procedendo cum facilitate in hac materia. *
373. De reservatione peccatorum.
374. Quænam possint in Religionibus reservari?
375. Qui à reservatis absolvant? Et de Pœnitentiariis: Et ejus Officialibus, & de facultatibus Pœnitentiarii majoris. *
376. Quid possint Religiosi?
377. De satisfactione.
378. Quomodo debeat Confessarius imponere pœnitentiam.
379. De pœnitentia publica.
380. De obligatione Medicorum erga infirmos.
381. Quid, & quotuplex sit indulgentia.
382. Quis possit indulgentias concedere?
383. Id num. In Constitut. ann. 1747. Benedict. XIV. concessit Episcopis facultatem impertiendi benedictionem cum Indulgentia plenaria in articulo mortis. *
384. De lucrato Indulgentias.
385. De Apocryphis indulgentiis.
386. Quæ opera tunc præscribantur?
387. De absolute tempore Jubilæi, & de suspensione indulgentiarum, & de Sacramentalibus.
388. De Bulla Cruciatæ.
389. De sigilo confessionis.
390. Ei potest pœnitens renuntiare.
391. Quando non violetur?
392. 393. Quomodo violatio puniatur?
394. De aliquibus propositionibus in hac materia damnatis.
395. Id num. In Bulla ann. 1746. reprobatur praxis Confessoriorum, qui nome-

complicis exquirunt à suis poenitentibus, & tollit jurisdictionem Confessariis audiendi confessiones, & absolvendi suos complicis in peccato contra 6. Præceptum Decalogi, nisi in casibus in dicta Bull. exceptis. *

395. De poena non Sacerdotis audientis confessiones: & Confessarii solicitantis. Id num. De Confessore solicitante notatur Bulla Greg. XV. & alia Ben. XIV. confirmatoria illius, in qua ad advertendas calumnias hoc puncto frequentes aliqua determinantur. *

TIT. XXXIX. *De Sententia excommunicationis, suspensionis, & interdicti.*

- 396. Quid sit censura Ecclesiastica?
- 397. Quotuplex sit?
- 398. Qui possint ferre censuras, & in quo?
- 399. Non potest ligari, qui non est sub jurisdictione ferentis censuras.
- 400. Ob quam culpam censuræ ferantur?
- 401. Ad censuram debet præcedere monitio, & qualis?
- 402. Censura solum per absolutionem tollitur.
- 403. 404. Qui absolvat à censuris?
- 405. Non datur absolutio sine satisfactione. Potest dari absentis.
- 406. Quando non incurritur censura?
- 407. Quid, & quotuplex sit excommunicatio?
- 408. Qui sint vitandi, vel non?
- 409. 410. 411. Quibus privetur vitandus?
- 412. In quibus liceat ei communicare?
- 413. De excommunicatione minori.
- 414. 415. 416. 417. De excommunicatione Can. Si quis suadente diabolo.
- 418. 419. Quis ab ea absolvat?
- 420. Quid, & quotuplex sit suspensio?
- 421. Qui possint suspensionem ferre?
- 422. In quos feratur?
- 423. Suspensio restringenda est.
- 424. Quomodo tollatur?
- 425. Quid, & quotuplex sit interdictum?
- 426. 427. 428. Quibus privet?
- 429. Qui possint interdicere?

- 430. Interdictum quomodo interpretetur?
- 431. Quis ab interdicto absolvat?
- 432. De poena violantis interdictum.
- 433. De cessatione à Divinis.
- 434. Ad materiæ complementum.
- 435. De excommunicationibus in jure Pontifici reservatis.
- 436. De excommunicationibus juris non reservatis.
- 437. De suspensionibus.
- 438. De interdictis.

TIT. XL. *De Verborum significatione.*

- 439. Quomodo verba debeant intelligi?
- 440. Omnia Capitula hujus tituli suo ordine breviter explicantur.

TIT. XLI. *De Regulis juris.*

- 441. Quid sit regula?
- 442. Singula explicantur Capitula.
- 443. Omnia Capitula de *Regulis juris* in 6. afferuntur.
- 444. *Armamentarium juris.* In quo varia Axiomata juris continentur.
- 445. De littera A. ubi habentur Axiomata, quæ hæc littera incipiunt.
- 446. Lit. B.
- 447. Lit. C.
- 448. Lit. D.
- 449. Lit. E.
- 450. Lit. F.
- 451. Lit. G.
- 452. Lit. H.
- 453. Lit. J.
- 454. Lit. L.
- 455. Lit. M.
- 456. Lit. N.
- 457. Lit. O.
- 458. Lit. P.
- 459. Lit. Q.
- 460. Lit. R.
- 461. Lit. S.
- 462. Lit. T.
- 463. Lit. V.
- 464. Lit. Z.

LIBER IV. DECRETALIAM.

TITULUS PRIMUS.

DE SPONSALIBUS, ET MATRIMONIIS.

Sponsalia in presenti, non sumuntur proarrha, & muneribus, quæ sponsæ à sponso dantur, ut in l. 5. C. h. t. Et l. Reg. 18. vers. 25. ibi:

Non habet Rex sponsalia necesse. Nec pro matrimonio rato, ut in cap. 12. 27. quest. 2. cap. 22. cap. 1. h. t. Matth. 1. l. 2. tit. 1. p. 4. & sponsalia de presenti appellatur: sed pro promissione futuri matrimonii, sic ab spondendo dicta. L. 2. ff. h. tit. ibi: Sponsalia dicta sunt à spondendo, nam moris fuit veteribus stipulari, & spondere sibi uxores futuras leg. 1. tit. 1. p. 4. etiam appellantur fides pactiois: sicut matrimonium fides consensus dicitur, cap. 1. b. tit. & Sacramentalia matrimonii à D. Thom. appellantur. Sponsalia, juxta l. 1. ff. h. tit. sunt mentio, & repromissio futurarum nuptiarum, cap. 3. 30. q. 5. leg. 1. tit. 1. p. 4. ibi: Llamado es desposorio el prometimiento, que hacen los omes por palabra, quando quieren casar. Regulariter, licet non semper, nec necessario, præcedere debent matrimonium, cap. 39. 27. q. 2. ut sic maturius deliberetur status, qui perpetuus, & indissolubilis est: & ut factis proclamationibus, impedimentum, si quod est, opponatur, & probetur, cap. fin. de Clancest. despons. Trid. sess. 24. de Reformat. Matr. cap. 1. Sponsalia debent contrahi inter personas habiles ad matrimonium postea contrahendum, scilicet, inter marem, & feminan, & licet impuberes pro illo tempore matrimonium nequeant contrahere, possunt

tamen celebrare sponsalia, cum hæc ad tempus matrimonii referantur. Ei rationis defectu nequeunt contrahere sponsalia amenes, furiosi, cap. 24. b. tit. l. 6. tit. 2. p. 4. nisi tempore lucidi intervalli: matrimonium tamen contractum non dissolvit superveniens furor, cap. 26. 32. q. 7. Ebrüus, vel qui sensibus ita est destitutos, ut nequeat instrui, quid sit matrimonium; secus si instrui valeat, & suum possit, saltem nubibus, præstare consensum, nisi mutus, & sordus sit, cap. 23. b. t. l. 5. tit. 2. p. 4. ubi ut Regula generalis ponitur, quod cum prohibitorium sit edictum de matrimonio contrahendo, quicumque non probetur, per consequentiam admittitur.

2 Ad sponsalia ea deliberatio requiritur, quæ est necessaria, & sufficit ad mortale peccatum. Sanchez lib. 1. de Matr. D. 8. num. 5. Hinc invalida sunt sponsalia ante septennium contracta, nisi malitia, (hoc est, usus rationis) suppleat atatem, cap. 4. cap. 5. cap. 18. de Despons. impub. l. 6. tit. 1. p. 4. & comm. DD. contra aliquos. Sponsalia extorta per vim absolutam invalida sunt, nam talis vis tollit libertatem, vel ex errore provenientia: nil enim tam contrarium est, consensui, quam error. L. 15. ff. de Jurisd. l. 9. C. de Jur. & facti ignor. cum certe ad sponsalia sit necessarius consensus. Sponsalia metu, etiam gravi, extorta non sunt invalida, nec Jure Naturali, cum consensu constet, nec Jure Positivo: licet matrimonium hoc jure sit invalidum, quia nullus Textus invenitur, in quo sponsalia nulla declarentur: nam omnes loquuntur de matrimonio,